

Satan eller sindssyg?? – en artikel om dæmoner kontra psykiske sygdomme

- Dorte Toudal Andersen

Denne artikel er lavet med udgangspunkt i interview med Rene Ottesen fra Pinsekirken samt Erik Hviid Larsen fra Betlehems kirken, som begge to har kendskab til dæmoniseringer og eksorcisme. Jeg har stillet dem nogle spørgsmål i forhold til debatten om dæmoner kontra psykiske sygdomme. Grundet pladsmangel kan jeg desværre ikke yde dem den retfærdighed, som deres svar kræver, men har forsøgt at indramme essensen i deres syn på dæmoner kontra psykiske sygdomme i denne fremlæggelse af interviewene.

1. Dit syn på dæmoner kontra psykiske sygdomme?

Rene Ottesen udtaler, at han er overbevist om, at der er en forskel mellem besættelse eller dæmonisering og så psykiske sygdomme. Ligeledes tror han ikke, at de fleste fysiske lidelser nødvendigvis har en åndelig årsag. Han nævner, hvordan det kan være svært med hensyn til psykiske lidelser, fordi os som kristne er blevet påvirket af de fordomme og den ”tabubelagthed”, der har været omkring psykiske lidelser. Ottesen udtaler; *”Det har jo nærmest været sådan, at alt det vi ikke kunne se eller give en naturlig forklaring på, det har vi givet en åndelig diagnose, som i mange tilfælde har været et totalt fejlskud, til skade for os selv og for den som har haft nogle indre lidelser”*. Hviid påpeger også faren ved, at kristne giver ”åndelige diagnoser”, og ligeledes hvis et samarbejde/debat mellem psykiatri og kristendom skal muliggøres er det nødvendigt, at både læger og præster kender sine begrænsninger og er villige til at lytte til andre end sig selv. Hviid fortæller, hvorledes når man taler om dæmoner og/eller psykiske sygdomme, er det ikke blot to behandlingssystemer, men to verdensbilleder der mødes. Disse to verdensbilleder komplementerer ikke hinanden men er ofte set som hinandens modsætninger. Et bibelsk verdensbillede kontra et empirisk naturvidenskabeligt. Hviid mener, at en fastlåsthed i begge verdensbilleder er farlig. Han opdeler disse to verdensbilleder i *immanensen* (det videnskabelige, som kan måles og vejes) samt *transcendensen* (det åndelige, som ikke kan måles og vejes), om end en meget forenklet beskrivelse af disse begreber, så er pointen, at vi må erkende at verden består både af immanens og transcendens. Hviid udtaler; *”Begge faggrupper kan altså smide babyen ud med badevandet. Man må tage den risiko at tage mennesker alvorligt, når de henvender sig og siger, at de har alvorlige problemer med dæmoner og ånder. Det er ikke nok bare at afvise dem med en pille og sige at den*

slags findes ikke. Man må også tage den risiko, at mennesker der siger, at de er dæmonbesatte slet ikke er det, men har brug for psykiatrisk hjælp i form af både medicin og samtaleterapi til bearbejdning af livs kriser". Han omtaler at med denne tosidede risiko, er det nødvendigt at både læger og præster sætter sig sammen for at tale problematikkerne igennem og finde en form for fælles sprog, og gensidigt anerkende den kompetence der kan være opbygget gennem mange års erfaring og forskning indenfor både immanensen og transcendenzen.

2. Kan du "navigere" i dette felt? Og hvordan?

Ottesen svarer til dette spørgsmål, at for ham er proklamationen af Jesu navn og bønnen de to centrale elementer i denne "navigation". *"Jesus er til enhver tid det store centrum, når vi arbejder med besatte eller dæmoniserede mennesker. Det interessante er jo, at Jesus beskrives jo som mellemmanden mellem Gud og mennesker, mellem det åndelige og det fysiske. Han er 100 % fysisk og 100 % åndelig på samme tid. Derfor er han den optimale guideline, når vi skal navigere i dette felt. I ham har vi jordforbindelse og i ham er vi i Guds nærhed"*, udtaler Ottesen. Med dette fokus på Jesus præsenterer Ottesen et Kristus-syn, hvor Jesus netop bliver dette bindeled, mellem den åndelige - og den fysiske virkelighed, som der efterlyses i problematikken.

Hviid mener, at han kan navigere i dette felt, men forholder sig samtidig meget ydmyg overfor dette. Han udtaler: *"Jeg tror, at talen om såvel dæmoner som menneskets psyke er en slags gråzone. At skråsikkert påstå at sådan er det, forråder ikke bare mennesker der søger hjælp men afdækker også en professionel intolerance overfor andre faggrupper. Erfaring og samtaler, mellem de to faggrupper, læger og præster, vil sikkert vise at man har mere brug for hinanden end man tidligere har erfaret"*. Han mener, at en dialog mellem disse to faggrupper, og verdensbilleder, er nødvendig for, at man sammen kan blive i stand til at finde en vej frem, i respekt for patienter eller de der søger hjælp.

3. Hvordan kan vi opnå en konstruktiv debat (hvor vi nærmer os en sandhed, som kan hjælpe mennesker bedst muligt) omkring det åndelige kontra det lægevidenskabelige?

"Det vigtigste er at ingen "eksorcister" forsøger at præsentere den endegyldige sandhed omkring håndtering af dæmoniserede mennesker", udtaler Ottesen. Han nævner, at der er set eksempler på hvordan en sådan skråsikkerhed har startet en skyttegravskrig, som ikke har gavnet nogen, og slet ikke dem, der er plaget af mørke åndskræfter. Hviid supplerer dette med, at det er nødvendigt med en refleksion over verdensbilleder. Med dette mener han, at begge "faggrupper" er nødsaget til at reflektere over eget samt andre måder at anskue verden på. Han beskriver dette således; *"Hvis tale*

om dæmoner er tågesnak eller medicin fandens værk, så er vi ikke kommet videre end vi var i middelalderen - og det er her vi ofte er i dag. Vi er mistænkelige overfor de andre, der ikke mener som jeg. I stedet skulle vi vove at lytte til de andre – og lære af deres erfaringer og indsigter”.

En spændende og tankevækkende debat er kun lige startet og hvor den ender kan der kun gisnes om. Et er dog sikkert, at hvis udgangspunktet for dialogen er et ønske om det bedste for mennesker der lider af enten dæmonbesættelser eller sindslidelser, er det nødvendigt med en ydmyg indstilling overfor andre verdensbilleder, andre erfaringer og andre synspunkter end ens egne.